

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

**Відділ аспірантури та докторантури
Вокальний та диригентський факультет
Кафедра оперної підготовки та музичної режисури**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з навчальної роботи
проф. Бондарчук В. О.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ФП1: «КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СЦЕНІЧНОГО
МИСТЕЦТВА»**

**Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»
Спеціалізація «Музична режисура»**

Ступінь вищої освіти «Доктор мистецтв»

Форма навчання: денна

Викладач, який веде дисципліну:

Веселовська Г.І. – професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор, головний науковий співробітник Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України.

Київ – 2020 рік

Силабус навчальної дисципліни «**Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва**» для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтв» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура» – 24с.

Розробник: Веселовська Г.І. – професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор, головний науковий співробітник Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України.

Редактор-упорядник: Касьянова О. В. – професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Рецензент: Безручко О. В. – завідувач кафедри кіно-, телемистецтва Київського університету культури, доктор мистецтвознавства, професор.

Силабус затверджений на засіданні кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського.
Протокол № від 2020 року

Завідувач кафедри: Колесник Є. В. – народна артистка України, професор.

Декан факультету: Олексієнко О. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений артист України, в. о. професора.

Завідувач відділу аспірантури та докторантури: Путятицька О.В., кандидат мистецтвознавства, доцент.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура».
Протокол № від 2020 року

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни.	5
3. Інформаційний обсяг дисципліни.....	7
4. Календарно-тематичний план навчальної дисципліни.....	8
5. Теми семінарських занять.....	9
6. Самостійна робота.....	9
7. Графік контролю за самостійною роботою творчих аспірантів.....	10
8. Графік консультацій.....	10
9. Методичне забезпечення.....	11
9.1. Тематика і методичні вказівки до написання реферату.....	11
9.2. Завдання, плани і методичні вказівки до семінарських занять.....	12
9.3. Завдання і методичні вказівки до самостійної роботи творчих аспірантів..	14
9.4. Питання до екзамену.....	19
9.5. Програма екзамену. Вимоги до нього.....	19
9.6. Критерії оцінювання професійних компетентностей і програмних результатів навчання творчих аспірантів.....	20
9.7. Розподіл балів, які отримують творчі аспіранти.....	21
9.8. Політика курсу.....	21
9.9. Методичні рекомендації щодо дистанційної форми навчання.....	22
10. Рекомендована література.....	22
11. Інформаційні ресурси.....	24

Обсяг годин – 90
 Лекційні – 20
 Семінарські – 20
 Самостійні – 50

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна 3. Дисципліни, які забезпечують здобуття поглиблених знань зі спеціальності, спеціалізації
Модулів – 2	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» Спеціалізація «Музична режисура»	Рік підготовки: 2-й
Змістових модулів – 2		Семестр: 3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Реферат		Лекції: 20 годин
		Семінари: 20 годин
		Самостійна робота: 50 год. (у т.ч. ІНДЗ – 10 год.)
		Індивідуальне завдання (10 год.)
Загальна кількість годин – 90		Ступінь вищої освіти: «Доктор мистецтв»
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 5		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: 40 год. (~44,4 %) до 50 год. (~55,6 %).

2. Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «**Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва**» є особливості функціонування сценічного мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століть, що суттєво впливають на професійну діяльність режисера музичного театру.

Місце дисципліни в програмі навчання: базовий фундаментальний курс за спеціальністю, що забезпечує набуття професійних мистецьких та науково-дослідницьких компетентностей творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв'язки.

ГЕ 1: Методологічні засади сучасного філософського знання: концепції, напрями, персоналії.

ГЕ 2: Основна іноземна мова (англійська).

ВВА 1: Філософія культури.

ВВА 2: Естетичні парадигми сучасності.

ФП-2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст.

ЗП-1: Режисура музичного театру (Фах).

ЗП-3: Підготовка творчого мистецького проєкту.

ПД-1: Підготовка науково-дослідного проєкту.

Мета: поглиблення уявлень про найважливіші аспекти функціонування сучасного сценічного мистецтва, специфіку сценічної творчості, нові організаційні форми; розкриття особливостей його багатогранності та поліфонічності; виявлення новітніх аспектів сценічної діяльності, їх актуальності і суголосності суспільній проблематиці ХХІ століття.

Завдання:

- сформулювати уявлення про функціонування сценічного мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століть;
- засвоїти інформацію, щодо основних естетичних параметрів сучасного сценічного мистецтва;
- з'ясувати та обґрунтувати естетичні пріоритети провідних практиків сцени;
- проаналізувати особливості комунікації та запитів глядачів у практиці сценічного мистецтва;
- виявити концептуальні засади перспективного розвитку сучасного сценічного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен:

знати:

- фактичну інформацію, що стосується сценічного мистецтва ХХ – початку ХХІ століть;
- суспільні та політичні фактори, що зумовили виникнення й формування тих чи інших явищ сценічного мистецтва;

- теоретичне обґрунтування новітніх процесів, що мають місце у сучасному сценічному мистецтві;
- особливості функціонування різних видів сценічної діяльності на сучасному етапі;
- специфіку образно-семантичної системи сучасного сценічного мистецтва;
- концептуальні засади діяльності провідних сценічних митців кінця ХХ–початку ХХІ століть.

вміти:

- узагальнювати фактичний матеріал;
- розрізняти види, напрямки, форми, жанри сучасного сценічного мистецтва та їхню специфіку;
- аналізувати практичний і теоретичний доробок провідних діячів сучасного сценічного мистецтва;
- визначати особливості концептуального бачення сучасних сценічних діячів;
- відстежувати та фіксувати новітні явища сучасного сценічного мистецтва;
- застосовувати на практиці теоретичні знання з метою створення якісного артпродукту.

володіти професійними компетенціями:

- спроможністю використовувати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку;
- здатністю застосовувати сучасні мистецтвознавчі знання та методології у процесі виконання власного наукового дослідження з метою розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності;
- розумінням специфіки об'єктів дослідження у сфері культури і мистецтва, здатність до критичного мислення, використанням набутого особистісно-професійного досвіду у вирішенні наукових завдань та аналізу міждисциплінарних явищ та процесів;
- готовністю до операційного аналізу, зіставлення, синтезу, порівняння різних мистецьких явищ і процесів для вирішення визначених науково-дослідницьких завдань;
- орієнтацією у просторі сучасного сценічного мистецтва, художніх напрямів, жанрів і стилів мистецтва, творчості, спроможністю характеризувати культурно-мистецькі явища.

Програмні результати навчання:

- здатність до самоаналізу дослідницької діяльності, вміння аналітично мислити, ставити проблему і розуміти шляхи її вирішення;
- спроможність критичного оцінювання результатів дослідження;
- здатність аргументовано викладати і захищати свою наукову позицію в науковій дискусії.

3.Інформаційний обсяг дисципліни

МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНОГО СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Змістовний модуль 1. Новітні форми сценічного мистецтва

Тема 1. Перформативність сучасних сценічних форм

Семінар 1. Концепція перформативності у працях Еріки Фішер-Ліхте

Тема 2.Неофольклоризм і неоритуальність сучасного сценічного мистецтва

Семінар 2. Аналіз постдраматичних форм у праці Г.-Т. Лемана

Тема 3. Синкретизм, синтетизм, взаємодія й поєднання сценічних форм і гуманітарних практик

Семінар 3.Інклюзивні сценічні практики

Змістовний модуль 2. Сценічне мистецтво в сучасних комунікативних системах

Тема 4. Діджиталізація сценічного мистецтва

Семінар 4.Сценічне мистецтво online

Тема 5. Завдання і функції сценічного мистецтва в актуалізації суспільної й політичної проблематики

Семінар 5.Постколоніальний дискурс сучасного сценічного мистецтва

МОДУЛЬ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

ІНДЗ. Реферат

4.Календарно-тематичний план навчальної дисципліни

Тижд. занят	Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин				Форма роботи	Форма контр.
		заг.	лек.	сем.	с.р.		
3 семестр							
МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНОГО СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА							
Змістовний модуль 1. Новітні форми сценічного мистецтва							
1-й	Тема 1. Перформативність сучасних сценічних форм	8	4		4	online лекція	співбесіда
2-й	Семинар 1. Концепція перформативності у працях Еріки Фішер-Ліхте	8		4	4	вебінар	виступ, аналіз ілюстр. матер.
3-й	Тема 2. Неофольклоризм і неоритуальність сучасного сценічного мистецтва	8	4		4	online лекція	навчал. дискусія
4-й	Семинар 2. Аналіз постдраматичних форм у праці Г.-Т. Лемана	8		4	4	вебінар	виступ, аналіз ілюстр. матер.
5-й	Тема 3. Синкретизм, синтетизм, взаємодія й поєднання сценічних форм і гуманітарних практик	8	4		4	online лекція	контрол. опитув.
6-й	Семинар 3. Інклюзивні сценічні практики	8		4	4	вебінар	виступ, аналіз ілюстр. матер.
	Разом за змістовим модулем 1	48	12	12	24		
Змістовний модуль 2. Сценічне мистецтво в сучасних комунікативних системах							
7-й	Тема 4. Діджиталізація сценічного мистецтва	8	4		4	online лекція	співбесіда
8-й	Семинар 4. Сценічне мистецтво online	8		4	4	вебінар	виступ, аналіз ілюстр. матер.
9-й	Тема 5. Завдання і функції сценічного мистецтва в актуалізації суспільної й політичної проблематики	8	4		4	online лекція	колоквіум
10-й	Семинар 5. Постколоніальний дискурс сучасного сценічного мистецтва	8		4	4	вебінар	виступ, аналіз ілюстр. матер.
	Разом за змістовим модулем 2	32	8	8	16		
	Усього годин за МОДУЛЕМ 1	80	20	20	40		
МОДУЛЬ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ							
10-й	ІНДЗ. Реферат	10			10	аналіз реферату	доповідь
	Усього годин за МОДУЛЕМ 2	10			10		

	Разом з дисципліни	90	20	20	50	екзамен	білети, реферат, доповідь
--	---------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------------------------------

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Концепція перформативності у працях Е. Фішер-Ліхте	4
2	Аналіз постдраматичних форм у праці Г.-Т. Лемана	4
3	Інклюзивні сценічні практики	4
4	Сценічне мистецтво online	4
5	Постколоніальний дискурс сучасного сценічного мистецтва	4
	Разом:	20

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Т.1	Опрацювання інформації щодо концепції перформансу Р. Шехнера, його теоретичних праць	4
С.1	Опрацювання теоретичних робіт Е.Фішер-Ліхте	4
Т.2	Опрацювання концепції неоритуальності у сценічному мистецтві	4
С.2	Опрацювання наукової праці Г.-Т. Лемана «Постдраматичний театр»	4
Т.3	Опрацювання інформації щодо поєднання сценічних практик із різними видами гуманітарної діяльності.	4
С.3	Узагальнення інформації про інклюзивні та реабілітаційні функції сценічних мистецтв	4
Т.4	Опрацювання інформації щодо діджиталізації сценічного мистецтва	4
С.4	Збір інформації та її узагальнення щодо сценічного мистецтва online	4
Т.5	Виявлення актуальної проблематики для її перспективної розробки у різних формах сценічних мистецтв	4
С.5	Аналіз постколоніального дискурсу сучасного сценічного мистецтва	4
ІНДЗ	Реферат	10
	Разом:	50

7. Графік контролю за самостійною роботою творчих аспірантів 3 семестр

Поточний контроль та самостійна робота										Підсум. контроль		
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2					Екзамен		
T.1	C.1	T.2	C.2	T.3	C.3	T.4	C.4	T.5	C.5	Б	ІНДЗ	ЗР
СП	ВС	НД	ВС	КО	ВС	СП	ВС	К	ВС	УВ	АР	Д

Умовні позначення:

T1, T2...T5 – теми змістовних модулів

C1...C5 – семінари

Б – білети

ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання

АР – аналіз реферату

ЗР – захист реферату

СП – співбесіда

НД – навчальна дискусія

КО – контрольне опитування

К – колоквиум

ВС – виступ на семінарі

УВ – усна відповідь

Д – доповідь

8. Графік консультацій

Дистанційні консультації в Zoom та Skype, платформа Moodle

Викладач	Аспірант	Рік навч.	День	Час	Аудиторія
Веселовська Г.І.	Воробйов С.Д.	2	субота	10-11	дистанц.
Веселовська Г.І.	Співаковський О.Ю.	2	субота	11-12	дистанц.
Веселовська Г.І.	Шевельова О.В.	2	субота	12-13	дистанц.

9. Методичне забезпечення

9.1. Тематика і методичні вказівки до написання реферату

Тематика

«Сучасні діячі сценічного мистецтва: естетичне новаторство і актуальна проблематика творчості» (обрати видатну постать у контексті спрямування майбутнього творчого мистецького проєкту).

Методичні вказівки

Реферат (лат. *referre* – доповідати, повідомляти) підводить підсумок вивчення студентами як окремого модулю, так і дисципліни в цілому.

Обсяг реферату визначається специфікою досліджуваного питання і змістом матеріалів та складає 10–15 сторінок. Реферат має відповідати вимогам до оформлення рукопису кваліфікаційної роботи: вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 20% від її загального обсягу; текст друкується через 1,5 інтервали на одній сторінці стандартного аркуша з полями: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм; всі сторінки нумеруються: загальна нумерація починається з титульного листа, проте порядковий номер на ньому не ставиться.

На титульному листі реферату вказуються: офіційна назва навчального закладу, факультету і кафедри; прізвище та ініціали автора реферату; аббревіатура навчальної групи; повна назва теми; прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь і вчене звання; місто, де знаходиться навчальний заклад, рік написання реферату. Після титульного листа подається зміст реферату з точною назвою кожного розділу, підрозділу і вказуванням їхніх сторінок.

Список використаних джерел складається з дотриманням загальнонавчальних вимог до робіт, що готуються до друку. До списку використаних джерел мають бути включені лише безпосередньо використані в рефераті праці в алфавітному порядку авторів переважно за останні 10 років.

Важливими критеріями при доборі теми реферату є її актуальність, широка джерельна база, наявність необхідного фактичного матеріалу, а також достатнє її висвітлення у науково-методичній літературі.

Структура реферату складається з:

- титульного листа;
- змісту (плану);
- вступу;
- розділів (їх можливий поділ на підрозділи);
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків (ілюстративних матеріалів тощо);
- переліку умовних позначень.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, її значущість з огляду на розвиток мистецької науки та практики, аналіз використаних джерел, визначення завдань дослідження, шляхи їхнього вирішення.

Основну частину реферату складають кілька розділів, що можуть бути розбиті на підрозділи, логічно поєднані між собою. Кожний розділ присвячений вирішенню певного завдання, причому попередній є підґрунтям для розгляду наступного. Неприпустимо використовувати цитати без посилання на автора. При цитуванні будь-якого фрагменту джерела недопустимі неточності. Якщо якийсь важливий документ потребує наведення його в тексті реферату в повному обсязі, то краще винести його в додатки.

Реферат повинен завершуватись висновками, чіткими і лаконічними, де узагальнені оцінки та надані практичні рекомендації. Можливо стисло вказати на перспективи подальшого дослідження даної проблеми.

9.2. Завдання, плани і методичні вказівки до семінарських занять

Семінар 1. Концепція перформативності у працях Е. Фішер-Ліхте.

Завдання:

1. Виявити та опрацювати інформацію щодо перформативної діяльності Р. Шехнера.
2. Опрацювання теоретичних робіт Е.Фішер-Ліхте.

План

1. Творча і теоретична діяльність Р.Шехнера;
2. Основні положення праці Е.Фішер-Ліхте «Естетика перформативності».

Методичні вказівки

Під час відповіді на семінарі звернути увагу на обґрунтування художнього перфомансу Е. Фішер-Ліхте.

Література:

1. Лігус М.В. Поняття перформансу: соціально-філософський аспект // Філософські науки. Молодий вчений. № 7 (47). 2017. С. 51–54.
2. Фішер-Ліхте Э. Эстетика перформативности. Москва, 2015.
3. Goldberg R. Performance Art: From Futurism to the Present. London: Thames and Hudson LTD, 2001.
4. Fischer-Lichte, Erika. The Transformative Power of Performance: A New Aesthetics. London and New York, 2008.
5. Schechner R. Performance Theory. London and New York: Routledge, 2003.

Семінар 2. Аналіз постдраматичних форм у праці Г.-Т. Лемана

Завдання:

Скласти перелік сценічних діячів, чії роботи стали основою для теоретичних досліджень Г.-Т. Лемана та ознайомитись з їхньою творчістю.

План:

1. Охарактеризувати специфічні риси постдраматичного театру;

2. Узагальнити інформацію щодо сценічних діячів – представників пост драматичного театру.

Методичні вказівки:

Під час відповіді на семінарі звернути увагу на аналіз творчості Роберта Вілсона, здійснений Г.-Т. Леманом.

Література:

1. Березкин В. Роберт Уилсон. Театр художника. Москва, 2003.
2. Леман Х.-Т. Постдраматический театр. Москва, 2013.
3. Маньковская Н. Эстетика постмодернизма. Санкт-Петербург, 2000.

Семінар 3. Інклюзивні сценічні практики

Завдання:

Зібрати інформацію щодо інклюзивних та реабілітаційних сценічних практик в Україні.

План:

1. Узагальнити інформацію щодо інклюзивних театральних проєктів для дітей;
2. Виявити та опрацювати інформацію про реабілітаційні практики у сучасному сценічному мистецтві.

Методичні вказівки:

Під час відповіді на семінарі звернути увагу на практичний досвід британської театральної групи Candoco, її виставу-фільм Unspoken Spoken (“Невимовлене сказане”).

Література:

1. Арто А. Театр и его двойник. Москва, 1993.

Семінар 4. Сценічне мистецтво online

Завдання:

Проаналізувати різні формати презентації сценічного мистецтва online.

План:

1. Проаналізувати плюси і мінуси прямої online трансляції мистецького твору;
2. Охарактеризувати можливості представлення сучасного сценічного твору у форматі спеціальної об’ємної зйомки.

Методичні вказівки:

Під час відповіді на семінарі звернути увагу на специфіку представлення online оперних творів.

Література:

1. Dixon S. Digital Performance: A History of New Media in Theater, Dance, Performance Art, and Installation. Cambridge: MIT Press, 2007.
2. Grau O. Virtual Art : from Illusion to Immersion. The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England, 2003.

3. Veselovska Hanna. Dead and Alive in the Digital Technologies Theatre // Художня культура. Актуальні проблеми. Вип. 14. Київ: ПСМ НАМ України, 2018. С.160–162.

Семінар 5. Постколоніальний дискурс сучасного сценічного мистецтва

Завдання:

Осмыслити особливості постколоніального дискурсу в сценічному мистецтві пострадянських країн.

План:

1. Виявити сценічні твори з яскраво вираженим постколоніальним дискурсом;
2. Охарактеризувати особливості представлення постколоніальної тематики в музичному театрі.

Методичні вказівки:

Під час відповіді на семінарі звернути увагу на представлення постколоніальної тематики в сценічному мистецтві України.

Література:

1. Веселовська Г. Постколоніальний дискурс в інсценізаціях сучасної української прози театрами України // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. Том. 2. №1., 2019. С. 73–85.
2. Balme C. Decolonizing the Stage: Theatrical Syncretism and Post-colonial Drama. Oxford: Clarendon Press, 1999.

9.3. Завдання і методичні вказівки до самостійної роботи творчих аспірантів

Тема 1. Опрацювання інформації щодо концепції перформансу Р. Шехнера, його теоретичних праць.

Завдання:

1. Охарактеризувати особистість Р. Шехнера як видатного перформера ХХ століття;
2. Ознайомитися з практикою фізичного театру.

Методичні вказівки:

При самопідготовці звернути увагу на використання і впровадження ідей Р. Шехнера сучасними діячами сценічного мистецтва.

Література:

1. Лігус М.В. Поняття перформансу: соціально-філософський аспект // Філософські науки. Молодий вчений. № 7 (47). 2017. С. 51–54.
2. Фишер-Лихте Э. Эстетика перформативности. Москва, 2015.
3. Шабаліна О. Пластичність. Мова. Тіло. Київ, 2017.
4. Anthropology, Theatre, and Development: The Transformative Potential of Performance / eds. Alex Flynn, Jonas Tinius. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2015.

5. Fernandes C. Pina Bausch and the Wuppertal Dance Theater: the aesthetics of repetition and transformation. New York: P. Lang, 2001.
6. Schechner R. Performance Theory. London and New York: Routledge, 2003.

Семінар 1. Опрацювання теоретичних робіт Е.Фішер-Ліхте.

Завдання:

Ознайомитись із працею Е. Фішер-Ліхте «Естетика перформативності».

Методичні вказівки:

При самопідготовці звернути увагу на розділ «Акторська активність як знак» у праці Е. Фішер-Ліхте «Семіотика театру».

Література:

1. Лігус М.В. Поняття перформансу: соціально-філософський аспект // Філософські науки. Молодий вчений. № 7 (47). 2017. С. 51–54.
2. Фішер-Ліхте Э. Эстетика перформативности. Москва, 2015.
3. Fischer-Lichte, Erika. The Semiotics of Theater. Indiana University Press, 1992.
4. Fischer-Lichte, Erika. The Transformative Power of Performance: A New Aesthetics. London and New York, 2008.

Тема 2. Опрацювання концепції неоритуальності і неофолькорності сценічному мистецтві.

Завдання:

1. Опрацювати інформацію про неоритуальні музичні сценічні дійства в Україні;
2. Проаналізувати зарубіжний досвід створення неоритуальних сценічних дійств.

Методичні вказівки:

При самопідготовці переглянути відеOVERSII неоритуальних музичних дійств.

Література:

1. Барба Е. Паперове каное. Путівник по театральній антропології. Санкт-Петербург, 2001.
2. Барба Э. Саварезе Н. Словарь театральной антропологии. Тайное искусство исполнителя. Москва, 2010.
3. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Санкт-Петербург, 1999.

Семінар 2. Опрацювання наукової праці Г.-Т. Лемана «Постдраматичний театр».

Завдання:

Виявити та проаналізувати теоретичні положення праці Г.-Т. Лемана «Постдраматичний театр».

Методичні вказівки:

При самопідготовці звернути увагу на поняття «візуальна драматургія», запропоноване Г.-Т. Леманом.

Література:

1. Клековкін О. THEATRICA: Практика сцени. Лексикон. Київ, 2010.
2. Клековкін О. THEATRICA: Лексикон. Київ, 2012.
3. Леман Х.-Т. Постдраматический театр. Москва, 2013.

Тема 3. Опрацювання інформації щодо поєднання сценічних практик із різними видами гуманітарної діяльності.

Завдання: Зібрати відомості про діяльність німецько-швейцарської групи Rimini Protokoll.

Методичні вказівки:

При самопідготовці звернути увагу на розділ «Товар як вистава» у праці Гі Дебора «Суспільство спектаклю».

Література:

1. Годер Д. Художники, визионеры, циркачи. Очерки визуального театра. Москва, 2012.
2. Дебор Ги. Общество спектакля. Москва, 2018.
3. Режиссерский театр. Разговоры под занавес века. Москва, 1999.
4. Braun E. The Director and The Stage: From Naturalism to Grotowski. New York, 1982.
5. Fernandes C. Pina Bausch and the Wuppertal Dance Theater: the aesthetics of repetition and transformation. New York: P. Lang, 2001.
6. Veselovska Hanna. Capabilities and constrains of the communicative model in the immersive theatre // Patterns. Models. Designs. Art Readings. Thematic Peer-reviewed Annual in Art Studies, Volumes I-II 2019. II New Art. Софія, 2020. С. 250–257.

Семінар 3. Узагальнення інформації про інклюзивні та реабілітаційні функції сценічних мистецтв.

Завдання:

- 1 Ознайомитись з досвідом створення реабілітаційних сценічних творів в Україні;
- 2 Ознайомитись з досвідом німецько-швейцарської групи Rimini Protokoll.

Методичні вказівки:

При самопідготовці переглянути фільм-виставу британської театральної групи Candoco Unspoken Spoken («Невимовлене сказане»).

Література:

- Арто А. Театр и его двойник. Москва, 1993.

Тема 4. Опрацювання інформації щодо діджиталізації сценічного мистецтва.

Завдання:

1. Проаналізувати етапи діджиталізації сценічного мистецтва у XX столітті;
2. Проаналізувати одну з вистав музичного театру здійснену з використанням цифрових технологій.

Методичні вказівки:

При самопідготовці переглянути відеOVERSII музичних вистав, режисерське рішення яких базується на використанні цифрових технологій відеопроекцій тощо.

Література:

1. Dixon, S. Digital Performance: A History of New Media in Theater, Dance, Performance Art, and Installation. Cambridge: MIT Press., 2007.
2. Grau O. Virtual Art : from Illusion to Immersion. The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England, 2003.
3. Veselovska Hanna. Dead and Alive in the Digital Technologies Theatre //Художня культура. Актуальні проблеми. Вип. 14. Київ: ІПСМ НАМ України, 2018. С.160–162.

Семінар 4.Збір інформації та її узагальнення щодо сценічного мистецтва online.

Завдання:

Проаналізувати online трансляції сценічних творів різних жанрів.

Методичні вказівки:

При самопідготовці переглянути online трансляції провідних музичних театрів світу.

Література:

1. Dixon, S. Digital Performance: A History of New Media in Theater, Dance, Performance Art, and Installation. Cambridge: MIT Press, 2007.
2. Grau, O. Virtual Art : from Illusion to Immersion. The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England, 2003.
3. Veselovska, Hanna. Dead and Alive in the Digital Technologies Theatre //Художня культура. Актуальні проблеми. Вип. 14. Київ: ІПСМ НАМ України, 2018. С.160–162.

Тема 5. Виявлення актуальної проблематики для її перспективної розробки у різних формах сценічних мистецтв.

Завдання:

1. Виявити суспільно важливу проблематику, яка представлена у виставах музичних театрів світу;
2. Проаналізувати вистави музичних театрів України, у яких актуалізується важлива суспільна проблематика («Лоенгрін» Р. Вагнера Львівський національний театр опери і балету ім. С. Крушельницької).

Методичні вказівки:

При самопідготовці переглянути відеOVERSII сценічних творів К.Варліковського, К. Мітчелл та ін.

Література:

1. Режиссерский театр. Разговоры под занавес века. Москва, 1999.
2. Театр: історія, теорія, практика. Збірник статей. Санкт-Петербург, 2013.
3. Український театр ХХ століття: Антологія вистав. Київ, 2012.
4. Черкашина-Губаренко М. Оперный театр в пространстве меняющегося мира. Харків, 2013.
5. Hammond W., Stewart D. Verbatim Theatre Techniques // Contemporary Documentary Theatre. UK: Oberon Books. 2008.

Семінар 5. Аналіз постколоніального дискурсу сучасного сценічного мистецтва.

Завдання:

Опрацювати поняття постколоніалізму в сучасній гуманітаристиці та мистецькій сфері.

Методичні вказівки:

При самопідготовці ознайомитися з постколоніальними дискурсами у сценічному мистецтві африканських країн.

Література:

1. Balme C. Decolonizing the Stage: Theatrical Syncretism and Post-colonial Drama. – Oxford: Clarendon Press, 1999.
2. Hammond W., Stewart D. Verbatim Theatre Techniques // Contemporary Documentary Theatre. UK: Oberon Books. 2008.
3. Веселовська Г. Постколоніальний дискурс в інсценізаціях сучасної української прози театрами України // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. Т.2. №1. 2019. С. 73–85.

ІНДЗ. Підготовка реферату за модулем 2.**Завдання:**

Охарактеризувати та проаналізувати творчу діяльність одного із провідних діячів сучасного сценічного мистецтва (за вибором аспіранта в контексті майбутнього творчого мистецького проекту).

Методичні вказівки:

При самопідготовці користуватися джерелами широкого спектру (науковими дослідженнями, інформацією із соцмереж, відеоматеріалами).

Література: підбирається відповідно до обраної тематики.

9.4. Питання до екзамену

1. Перформативність сучасних сценічних форм
2. Імерсивні практики сценічного мистецтва
3. Site-specific у сучасному сценічному мистецтві
4. Концепція перформативності у працях Еріки Фішер-Ліхте
5. Неофольклоризм і неоритуальність сучасного сценічного мистецтва
6. Аналіз постдраматичних форм у праці Г.-Т. Лемана
7. Взаємодія й поєднання сценічних форм і гуманітарних практик
8. Інклюзивні сценічні практики
9. Діджиталізація сценічного мистецтва
10. Сценічне мистецтво online
11. Антропологічний напрямок у сучасному сценічному мистецтві
12. Сучасне сценічне мистецтво в системі комунікативних практик
13. Завдання і функції сценічного мистецтва в актуалізації суспільної й політичної проблематики
14. Сценічне мистецтво і медіа
15. Постколоніальний дискурс сучасного сценічного мистецтва

9.5. Програма екзамену. Вимоги до нього

Програма екзамену передбачає усну відповідь на питання екзаменаційних білетів, презентацію реферату за темою, наближеною до майбутнього мистецького та науково-дослідного проєктів, доповіддю із захистом основних положень роботи.

Вимоги до білетів: питання охоплюють основні аспекти сучасного розвитку сценічного мистецтва в контексті соціокультурних викликів сьогодення, які повинні бути екстрапольовані аспірантом на проблематику майбутнього творчого мистецького проєкту.

Вимоги до реферату: актуальність; наукова та практична цінність; глибина розкриття теми, вирішення поставлених завдань, їх взаємопов'язаність і співвіднесеність з більш загальною науковою проблемою; повнота використання рекомендованої літератури; обґрунтування висновків; грамотність; стиль викладу; оформлення реферату; обсяг виконаної роботи; завершеність дослідження. Особливої уваги потребує академічна доброчесність, запобігання використанню плагіату, особистий внесок творчого аспіранта.

Вимоги до захисту реферату: доповідь повинна відповідати алгоритму захисту наукових робіт, розкриваючи основні положення, бути аргументованою, доказовою, спрямованою на власний внесок аспіранта.

9.6. Критерії оцінювання професійних компетентностей і програмних результатів навчання творчих аспірантів

90–100–А– відмінно – вичерпна і розгорнута відповідь на питання з аналізом сучасних літературних джерел, з посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців. Демонстрація високого рівня знань, оригінальний підхід до синтезу теорії і практики в контексті міждисциплінарних зав'язків.

82–89–В– добре – ґрунтовна відповідь на питання з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців. Демонстрація якісного рівня знань, традиційний підхід до синтезу теорії і практики в контексті міждисциплінарних зав'язків.

74–81–С– добре – повна відповідь на питання з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців. Демонстрація достатнього рівня знань, вміння самостійно проводити синтез аспектів теорії і практики в контексті міждисциплінарних зав'язків.

64–73–D– задовільно – відповідь на питання в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела і творчий доробок провідних митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня знань, синтез аспектів теорії і практики за допомогою викладача в контексті міждисциплінарних зав'язків.

60–63–Е– задовільно – відповідь на питання в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація граничного рівня знань, неспроможність самостійного синтезу аспектів теорії і практики в контексті міждисциплінарних зав'язків.

35–59–FХ– незадовільно

(з можливістю повторного

складання) – відповідь на питання в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня знань, неспроможність екстраполяції теоретичних аспектів на художню практику в контексті міждисциплінарних зав'язків.

0–34–F– незадовільно

(з обов'язковим повторним

вивченням дисципліни) – відповідь на питання на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможність виконання аналітичних завдань,

відсутність навичок синтезу теорії і практики в контексті міждисциплінарних зв'язків.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9.7. Розподіл балів, які отримують творчі аспіранти

3 семестр

Поточний контроль та самостійна робота						Підсум. контроль Екзамен				Сума			
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2										
T.1	C.1	T.2	C.2	T.3	C.3	T.4	C.4	T.5	C.5	Б	AP	ЗР	100
4	10	4	10	4	10	4	10	4	10	10	10	10	

9.8. Політика курсу

Творчий аспірант повинен системно накопичувати навчальний матеріал, сумлінно й творчо ставитись до аудиторних та позааудиторних занять, не допускаючи несвоєчасного виконання контрольних завдань, пропусків занять з неповажних причин, сприяти створенню робочої атмосфери в колективі тощо. Пропущенні з поважних причин заняття повинні бути відпрацьовані у формі письмових контрольних завдань, зміст і наповнення яких відповідають вимогам, заявленим у П.2: знання, вміння, професійні компетентності, програмний результат навчання та П.3: інформаційний обсяг навчальної дисципліни. У разі неповного відпрацювання занять із загальної суми

підсумкового результату вираховується кількість балів тем і семінарів, які не підтверджені письмовими контрольними завданнями (див. п.9.7).

9.9. Методичні рекомендації щодо дистанційної форми навчання

Використання інтернет-ресурсів, online-сервісів для дистанційного навчання на платформах дистанційного навчання:

<https://www.learningapps.org>

<https://www.classroomscreen.com/>

<https://www.kahoot.com/>

<https://www.befunky.com/>

<http://moodle.pkng.pl.ua/>

Використання платформи MOODLE для дистанційного навчання, а також так для розширення можливостей очного навчання з додаванням елементів проєктної роботи.

10.Рекомендована література

Базова

1. Арто А. Театр и его двойник. Москва, 1993.
2. Баканурський А., Корнієнко В. Театральнo-драматичний словник ХХ століття. Київ, 2009.
3. Барба Е. Паперове каное. Путівник по театральній антропології. Санкт-Петербург, 2001.
4. Барба Э. Саварезе Н. Словарь театральной антропологии. Тайное искусство исполнителя. Москва, 2010.
5. Березкин В. Роберт Уилсон. Театр художника. Москва, 2003.
6. Брук П. Жодних секретів: Думки про акторську майстерність і театр. Санкт-Петербург, 2005.
7. Брук П. Пустое пространство. Москва, 2003.
8. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Санкт-Петербург, 1999.
9. Годер Д. Художники, визионеры, циркачи. Очерки визуального театра. Москва, 2012.
10. Дебор Ги. Общество спектакля. Москва, 2018.
11. Клековкін О. THEATRICA: Практика сцени. Лексикон. Київ, 2010.
12. Клековкін О. THEATRICA: Лексикон. Київ, 2012.
13. Леман Х.-Т. Постдраматический театр. Москва, 2013.
14. Маньковская Н. Б. Эстетика постмодернизма. Санкт-Петербург, 2000.
15. Паві П. Словник театру. Санкт-Петербург, 2009.
16. Режиссерский театр. Разговоры под занавес века. Москва, 1999.
17. Театр: история, теория, практика. Сборник статей. Санкт-Петербург, 2013.
18. Український театр ХХ століття: Антологія вистав. Київ, 2012.
19. Фишер-Лихте Э. Эстетика перформативности. Москва, 2015.

20. Черкашина-Губаренко М. Оперный театр в пространстве меняющегося мира. Харків, 2013.
21. Braun E. The Director and The Stage: From Naturalism to Grotowski. New York, 1982.
22. Dixon, S., 2007. Digital Performance: A History of New Media in Theater, Dance, Performance Art, and Installation. Cambridge: MIT Press.
23. Fernandes C. Pina Bausch and the Wuppertal Dance Theater: the aesthetics of repetition and transformation. New York: P. Lang, 2001.
24. Fischer-Lichte Erika. The Semiotics of Theater. Indiana University Press, 1992.
25. Fischer-Lichte Erika. The Transformative Power of Performance: A New Aesthetics. London and New York, 2008.
26. Goldberg R. Performance Art: From Futurism to the Present. London: Thames and Hudson LTD, 2001.
27. Grau O. Virtual Art : from Illusion to Immersion. The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England, 2003.
28. Hammond W., Stewart D. Verbatim Theatre Techniques // Contemporary Documentary Theatre. UK: Oberon Books. 2008.
29. Kennedy Dennis. The Spectator and the Spectacle: Audiences in Modernity and Postmodernity. Cambridge, 2009.
30. Schechner R. Performance Theory. London and New York: Routledge, 2003.
31. Veselovska Hanna. Dead and Alive in the Digital Technologies Theatre //Художня культура. Актуальні проблеми. Вип. 14. К.: ІПСМ НАМ України, 2018.С.160–162.

Допоміжна

32. Веселовська Г. Концепт «мрії» в музичному театрі України // Актуальні проблеми музичного театру в контексті соціо-культурних викликів сучасності : матеріали міжнар. Наук.-практ. конф. Київ, 2-3 березня 2020., Київ, 2020. С. 13–17.
33. Веселовська Г. Постколоніальний дискурс в інсценізаціях сучасної української прози театрами України // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. Том. 2. №1., 2019. С. 73–85.
34. Данченко С. Бесіди про театр. Київ, 1999.
35. Ермакова О. А. Новые выразительные средства в зарубежной хореографии второй половины XX века (творческие поиски М. Бежара и Д. Ноймайера):автореф. дис. канд. искусствоведения. Санкт-Петербург, 2003.
36. Каюа Р. Людина та сакральне. Київ, 2003.
37. Режисура українського театру. Традиції і сучасність. Київ, 1990.
38. Свириденко Д. Феномен віртуальної реальності у широкому розумінні та його об'єктивізації // Мультиверсум. Філософський альманах. Київ: Центр духовної культури, 2008. № 68.

39. Чепалов О. І. Танець як знакова система (проблеми семіотичного аналізу хореографічних текстів) // Художня культура:Актуальні проблеми : наук. вісн. Київ, 2004. Вип. 1. С. 260–270.
40. Шабаліна О. Пластичність. Мова. Тіло. Київ, 2017.
41. Anthropology, Theatre, and Development: The Transformative Potential of Performance / eds. Alex Flynn, Jonas Tinius. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2015.
42. Balme C. Decolonizing the Stage: Theatrical Syncretism and Post-colonial Drama. Oxford: Clarendon Press, 1999.
43. Kosinski D. Slownikteatru. Krakow, 2009.
44. Ricoeur Paul. Archives, Documents, Traces // Time and Narrative (Tempset Récit). 3 Vols. Trans. Kathleen McLaughlin and David Pellauer. Chicago: University of Chicago Press, 1988.
45. Veselovska Hanna. Capabilities and constrains of the communicative model in the immersive theatre // Patterns. Models. Designs. Art Readings. Thematic Peer-reviewed Annual in Art Studies, Volumes I-II 2019. IINewArt. Софія, 2020. С. 250–257.

11.Інформаційні ресурси

Використання інтернет-ресурсів, online-сервісів для дистанційного навчання на платформах дистанційного навчання:

<https://www.learningapps.org>

<https://www.classroomscreen.com/>

<https://www.kahoot.com/>

<https://www.befunky.com/>

<http://moodle.pkng.pl.ua/>

<http://tags.commonsgc.cuny.edu>

<http://www.bitef.rs/>

<http://www.vimercateragazzifestival.it>

<https://www.theaterderzeit.de>

http://www.riminiprotokoll.de/website/de/project_2417.html